

IVe INTERNATIONALE REVOLUTIE NAIR-MARXISTISCHE + + + TENDENS Verslag van de DERDE + + + INTERNATIONALE KONFERENTIE

Begin november 1969 is de derde internationale konferentie van de revolutionair-marxistische tendens van de 4e Internationale in Europa bijeengekomen.

Meer dan veertig afgevaardigden en genodigden hebben deze konferentie bijgewoond. Hun werkzaamheden besloegen drie dagen en hadden in het bijzonder betrekking op de huidige toestand en de perspectieven van de koloniale revolutie, op de bijzondere ontwikkelingsgang van de arbeidersstaten en de crisis van de internationale kommunistische beweging; op de situatie in de hoogontwikkelde kapitalistische landen en de nieuwe dynamiek van de socialistische wereldrevolutie.

De konferentie begon met eer te bewijzen aan de strijders voor de wereldrevolutie, die gedood of gevangen gezet zijn evenals aan de kameraden van de tendens, die het slachtoffer geworden zijn van de reaktionaire onderdrukking in Latijns-Amerika, Afrika, Griekenland en elders. Anderzijds werden verschillende solidariteitsboodschappen ontvangen, van sekties en kameraden die, om verschillende redenen, niet aanwezig konden zijn.

Het verslag over de koloniale revolutie, dat door kameraad Michel Pablo werd gegeven, en de zeer intensieve discussie die volgde, handelden in het bijzonder over drie kwesties: over de permanente centrale plaats die de koloniale revolutie inneemt in het totale proces van de wereldrevolutie; over de ervaringen van de revolutionaire strijd in Latijns-Amerika; over het verschijnsel van het Nasserisme.

Wat betreft de eerste kwestie werd de nadruk gelegd op de volgende punten: het belang van de koloniale revolutie is niet minder geworden door het feit van de herleving van de revolutionaire strijd in de hoogontwikkelde kapitalistische landen. Het belang van de koloniale revolutie is gelegen in de permanente aanwezigheid van objektieve voorwaarden (die en detail geanalyseerd zijn) die bepalend zijn voor een onophoudelijke revolutionaire activiteit van de massa tegen het imperialisme en de inheemse reactie (hoe deze activiteit ook verschilt van het ene gebied tot het andere als in de tijd, wat onvermijdelijk is).

De strijd om de macht blijft nog altijd gemakkelijker in tal van plaatsen van de koloniale revolutie, dan in het geval van de hoogontwikkelde kapitalistische landen, terwijl de strijd voor de opbouw van het socialisme meer hindernissen biedt dan in de hoogontwikkelde landen.

Wat betreft de kwestie van de ervaringen van de revolutionaire strijd in Latijns-Amerika, heeft men er de nadruk op gelegd kritisch lering te trekken uit een bepaalde opvatting over de guerilla, die de overhand heeft gekregen t.g.v. de schematisering van de cubaanse ondervindingen en de verkeerde interpretatie daarvan door niet met deze ervaring verbonden tekstverklaarders. De guerilla is de revolutionaire uitdrukking van het onmisbare verband met het boerendom, dat voor Latijns-Amerika typerend is in de strijd om de macht. Het vereist dus de politieke voorbereiding van het terrein, waarop de guerilla gevormd wordt, begint, en zich ontwikkelt, d.w.z. van het boerendom. Het vereist eveneens de politieke voorbereiding van het geheel van alle revolutionaire krachten van het land, zodat de strijd vele vormen kan aannemen en op geëigende wijze de ontwikkeling ondersteunt van de guerilla, die de voornaamste gewapende kracht is in de strijd om de macht.

Vandaar de noodzaak van een politieke organisatie op nationale schaal die het terrein in alle sectoren voorbereidt, en die zich vervolgens nog verder ontwikkelt en de ware revolutionaire nationale voorhoede wordt, door en in de gewapende strijd, die hoofdzakelijk door de guerilla gevoerd wordt. Zonder een korrekte interpretatie van de wisselwerking tussen deze verschillende factoren loopt men het gevaar een karikatuur te maken van de idee en de functie van de guerilla, die kan uitdraaien op de ergste rampen. Op het ogenblik heeft het zwaartepunt van de revolutionaire strijd in Latijns-Amerika zich verplaatst naar de meest ontwikkelde landen (Argentinië, Brazilië, Chili, Mexico, Uruguay), waar men grote massamobilizaties van studenten en arbeiders heeft meegebracht, op sommige plaatsen in combinatie met vormen van stedelijke guerilla.

In deze context moet men de fout vermijden hetzij deze vormen van de strijd te onderschatten, teneinde ijverig te zoeken naar een "klassiek" begin voor de guerilla, hetzij zich uitsluitend te beperken tot deze vormen, en na te laten deze te verbinden met de klassieke guerilla, d.w.z. met de onmisbare, gewapende mobilisatie van de boeren. Slechts een revolutionair-marxistische leiding is, hoe beperkt de basis in het begin ook mag zijn, in staat de strijd in Latijns-Amerika op een hoger niveau te brengen, omdat hij een inzicht heeft in de toestand van de revolutionaire strijd in z'n geheel, en omdat hij alle lessen heeft kunnen trekken uit de ervaringen die eigen zijn aan deze sektor van de koloniale revolutie.

Wat betreft de derde kwestie van het Nasserisme, zijn de volgende punten naar voren gebracht. De kwestie krijgt een nieuw gewicht, dat men geenszins moet bagatelliseren, t.g.v. de ontwikkeling van het "klassieke" Nasserisme in Egypte bijvoorbeeld en het optreden van "nasseristische" verschijnselen in Latijns-Amerika (Peru, Bolivia) en Afrika (Lybië, Soedan Somaliland). Voor een juist oordeel over dit verschijnsel is het noodzakelijk het te plaatsen in het geheel van zijn historische ontwikkeling, d.w.z. zowel in de fase van zijn opkomst als van zijn neergang.

Het Nasserisme is voor ons een verschijnsel, dat kenmerkend is voor "onderontwikkelde" landen, en dat zijn oorsprong vindt in het leger, en in het bijzonder bij de "nationalistische" officieren van landelijke of stedelijke kleinburgerlijke origine. Het begint onveranderlijk met anti-imperialistische maatregelen en bevordert vervolgens een dynamische uitbreiding van de staatseconomie, omdat alleen de staat een zekere industrialisatie van het kan bevorderen en het hoofd kan bieden aan de reacties van het imperialisme en de inheemse oligarchie.

Vanuit politiek oogpunt is het nasserisme dus een bonapartistisch regime, dat gebaseerd is op de franje van "nationalistische" officieren, en dat ten gunste van zijn eigen evenwicht die in het eigen land de tegenstellingen tussen de klassen uitbuit, en daarbuiten tussen deze klassen tezamen en het imperialisme.

Maar daar het niet in staat blijkt de massa's op een oprechte, systematische en duurzame wijze te doen delen in het beheer van de economie, en de staat, wordt het, door de konstante ontwikkeling van de economische sektor van de staat en de versterking van het leger, de gevangene en de woordvoerder van de administratieve, economische en militaire bureaucratie, en brengt het de onvoltooide revolutie in een impasse. Om uit deze impasse te geraken is een nieuwe revolutie, onder proletarische leiding, absoluut noodzakelijk.

Uit deze overwegingen vloeit onze tactiek tegenover het nasserisme voort: Kritische steun aan alle op zichzelf progressieve maatregelen, evenals steun tegen iedere aanval afkomstig van het imperialisme of van de ontrouwe oligarchie; een konstant beroep op de afhankelijke organisatie en mobilisering van de massa's, met het oogmerk tegelijkertijd het "nasserisme" tot het uiterste van zijn positieve mogelijkheden te drijven en zich te wapenen tegen zijn (konstante en door zijn eigen karakter onvermijdelijke) reaktionaire terugvallen.

Het verslag over de bijzondere ontwikkeling van de arbeidersstaten en de crisis van de internationale kommunistische beweging werd gegeven door kameraad MICHARD. Diverse punten in dit verslag, zowel in de zeer brede discussie die daarop volgde, hebben in het bijzonder de aandacht van de konferentie getrokken. Het gaat er ons in de allereerste plaats om te herhalen, dat wij te maken hebben met arbeidersstaten, DIE ZICH IN VERSCHILLENDE VOORBEREIDENDE FASEN VAN HET SOCIALISME BEVINDEN, omdat de basis nog niet bestaat voor een werkelijk socialistische ontwikkeling, die spoedig afstand doet van de markt en van het geld en zich eveneens snel ontwikkelt naar de gelijkheid, het afsterven van de staat enz. .... (tengevolge van de begrenzing van iedere "socialistische" ervaring binnen enge nationale kaders op een laag economische en cultureel niveau).

Vervolgens gaat het erom de OBJEKTIEVE EN SUBJEKTIEVE redenen van de bureaucratistische degeneratie van deze ervaringen grondig te bestuderen. D.w.z. begrijpen dat de oorzaak van dit verschijnsel moet worden gezocht in de verkeerde benadering van de overgangsvraagstukken, zowel op economisch als politiek terrein. De extreme centralisatie van de "genationaliseerde" en "plan"-economie, een zekere idealisering van het concept van de "Arbeidersstaat" en de "revolutionaire partij", die praktisch het monopolie heeft van de macht, dragen bij tot het onkontroleerbaar voortwoekeren van de bureaucratie, en de praktische onteigening van de klasse als daadwerkelijk zelfbeheerder van de economie en de staat.

Zelfs stromingen die zich "troskistisch" noemen gaan dit kritisch onderzoek van een reeds langdurige ervaring van de arbeidersstaten uit de weg, en blijven vastzitten aan schema's die zij beschouwen als overeenkomende met de leninistische jaren van de Oktoberrevolutie en met Lenin's gehele denkwijze. Welnu, zij vergeten eenvoudig met welke soepheid en met welk "realisme" (in de goede zin van het woord) Lenin zich ontwikkelde op bijvoorbeeld het gebied van de economie enz.

Buiten deze beschouwing over de arbeidersstaten, waartoe de tekst en het verslag de aan de konferentie deelnemende kameraden uitnodigde, zijn in de discussie meer bijzondere kwesties aan de orde gesteld.

Allereerst het idee, dat de verstarde economische en politieke structuren van de USSR op het ogenblik hoe langer hoe meer een betrekkelijk remmende faktor worden voor de ontwikkeling van de produktiekrachten, daarbij opnieuw de nadruk leggend op het verschil met de Amerikaanse economie op tal van gebieden.

Dat de structuur van de bureaucratie, door haar eigen karakter, niet homogeen is. In een maatschappij die geleid wordt door "één, monolithische partij" komen de diverse soorten druk die door die maatschappij worden uitgeoefend, haar spanningen en problemen, allereerst noodzakelijkerwijs tot uitdrukking in differentiaties te midden van de heersende bovenlaag, en scheuringen in haar gelderen.

Om deze reden is de konkrete bestudering van de bureaucratistische staat nuttig en noodzakelijk. Want deze bestudering dient om de fundamentele soorten druk aan het licht te brengen en via spanningen en scheuringen temidden van de bureaucratie zelf de aandacht te vestigen op de perspectieven, die de crisis waarin de bureaucratie zich bevindt biedt, die op hun beurt de snelle ontwikkeling van de beweging van de massa's zullen begunstigen.

Ook uit dit gezichtspunt bezien is de sovjetbureaucratie ondanks wat het schijnt geen homogeen geheel op het ogenblik.

In de huidige leiding heeft de meest conservatieve vleugel de overhand, een soort verbond tussen de partijpolitici en de militaire leiders.

Deze vleugel heeft die van Chroesjtsjew ten val gebracht en hij was ontvankelijker voor de eisen van de technokraten, van de intellectuelen en van de bovenlagen van de verschillende nationaliteiten, waaruit de USSR bestaat. Maar mensen, zoals bijvoorbeeld Kossygin, vertegenwoordigen te midden van de

huidige leiding "liberalere" tendensen dan die van Brezjnev. En deze kleine verschillen kunnen van zeer groot belang worden bij een nieuwe druk van de in opkomst zijnde krachten in de USSR, die, in de kringen van de bureaucratie in het bijzonder, inderdaad die van de technokraten zijn, die streven naar een versoepeling van de economie, van de intellectuelen die streven naar artistieke kulturele vrijheid, en van de bovenlagen van de verschillende nationaliteiten, die streven naar de betrekkelijke decentralizatie van het regime, dat verstikt onder de zeer strenge kontrôle van de russische bureaucratie. Wat betreft de duidelijke crisis in de kommunistische partijen, deze vormde het objekt van een minutieuze analyse van de zijde van de kameraad die daarover het verslag uitbracht, met het aksent op de noodzaak deze crisis van nabij te volgen (vooral in het geval van de kommunistische massapartijen) en de bruikbaarheid van de intrede-taktiek sui-generis ten opzichte van hen nu de rol van de onafhankelijke sektor tegenwoordig een aanzienlijk groter gewicht heeft dan in het verleden.

Het derde punt dat op de agenda van de konferentie stond betrof de situatie in de hoogontwikkelde kapitalistische landen en de nieuwe dynamiek van de wereldrevolutie.

Het verslag werd gegeven door kameraad Michel Pablo, en de zeer brede en geanimeerde diskussie die er op volgde heeft aanleiding gegeven tot enige uiteenlopende meningen over diverse punten, in het bijzonder over de beoordeling van de nieuwe etappe waarin de hoogontwikkelde kapitalistische landen zich bevinden, en de economische perspectieven van het kapitalisme.

De nieuwe etappe waarin de hoogontwikkelde kapitalistische landen (V.S., Frankrijk en Italië in het bijzonder) zich bevinden, is nog niet het gevolg van een grotere economische crisis, maar van de wisselwerking tussen de revolutionaire bewegingen van de jeugd (die gerijpt zijn in het kader van de uitwerking van de koloniale revolutie op deze jeugd jarenlang, en de wijze waarop deze jeugd levendig de gevolgen voelt van de ontwikkeling van de "neokapitalistische maatschappij") en de schommelingen van de konjunktuur die vooral op de arbeidersklasse hun invloed doen gelden.

Welnu, deze schommelingen zijn tot nu toe, welke kenmerkend zijn voor een "boom" : inflatie, onophoudelijke onder- en herwaardering van de handarbeid, opvoering van het arbeidsritme in de fabrieken.

Maar zelfs de arbeidersklasse, vooral de nieuwe lagen daaruit, is in beweging gekomen voor eisen, die het strikt "materiële" van looneisen te boven gaan, en die, tegen het verzet en het konservatisme van de traditionele politieke en vakbonds-apparaten in, vraagstukken aan de orde stellen betreffende de verandering van de verhouding van het proletariaat in de onderneming en de maatschappij: zvlg-organisatie en zelf leiden van arbeidersstrijd; arbeiderskontrolle en arbeidersmacht in de ondernemingen; zelfbeheer.

D.w.z. dat tegenwoordig de tendentie bestaat, ook in de arbeidersklasse, in de richting van een meer fundamentele strijd tegen de "neokapitalistische" maatschappij, die voortkomt uit haar eigen economische en kulturele ontwikkeling.

De gebeurtenissen van mei 1968 hebben hier een welsprekende illustratie van gegeven.

Deze zelfde gebeurtenissen - die de belangrijkste revolutionaire ervaring in Frankrijk sinds de Commune vormen, en de belangrijkste in alle hoogontwikkelde kapitalistische landen, sinds de 2e wereldoorlog - hebben eveneens het fundamentele tema van het zelfbeheer vaar voren gebracht, als richtlijn voor een democratische inhoud van een socialistische herstrukturering van de maatschappij.

Kameraad Pablo heeft uitgebreid stilgestaan bij dit tema, en heeft onze ideeën over dit vraagstuk nader geprecizeerd. Ons ontwerp voor het zelfbeheer verschilt natuurlijk kwalitatief en fundamenteel van dat van de anarchisten.

Want het gaat er voor ons om, om op wetenschappelijke wijze de overgangspe-

riode van het kapitalisme naar het socialisme tegemoet te zien; een groot deel hiervan zal zich afspelen onder een regime, dat zelfbeheer, vormen van markt- en geld-economie, en plan-economie combineert, met het onvermijdelijke bestaan van een centrale politieke macht, die onder andere als taak zal hebben, voortdurend het evenwicht tussen deze drie elementen te herstellen. Maar onze opvatting van het zelfbeheer verschilt ook van andere ontwerpen (met inbegrip van het joegoslavische) door de volgende twee kenmerken die de toepassing ervan zullen moeten karakteriseren:

het proletariaat **VANAF HET BEGIN**, economisch zowel als cultureel ontproletariseren.

Economisch door een wijze van beloning in te voeren, die gebaseerd is op de waarde, die door het werk van een ieder geproduceerd wordt; cultureel door de tijd die gewijd wordt aan de **PERMANENTE** politieke, algemene en beroeps-opvoeding deel uit te laten maken van de dagelijkse maatschappelijk noodzakelijke arbeidstijd, en te laten belonen door de maatschappij.

Zeker is, dat het zelfbeheer een **PROCES** is en niet onmiddellijk in de meest volmaakte vorm toegepast zou kunnen worden. Maar het gaat er om, **VANAF HET BEGIN**, dit proces, dat het onderwerp van een voortdurende vervolmaking zal zijn, naarmate het economische en culturele niveau van de overgangsmat-schappij stijgt, op gang te brengen.

Onze tendens moet zich in de internationale kommunistische en revolutionaire beweging doen kennen als degene, die een dergelijke opvatting voor het socialisme, in het bijzonder in de overgangsperiode verdedigt. Wij zijn de strijders voor het zelfbeheer van het socialisme (in expliciete zin) en dat brengt niet alleen een andere opvatting omtrent de economische inhoud van het "model" met zich mee, maar eveneens wat betreft de inhoud van de "arbeidersstaat", van de "revolutionaire partij", van de "socialistische democratie", van de betrekkingen van de staat en de partij met de klasse, van de eigen rol van elk van deze elementen.

Rondom deze thema's moet het overgangsprogramma naar het socialisme ontwikkeld worden. Wat het onmiddellijke gebruik betreft - niet van de **ALGEMENE OPVATTING** van het zelfbeheer - maar van het zelfbeheer als **PROPOGANDISTISCHE EN AGITATORISCHE LEUS** van het zelfbeheer, zijn de noodzakelijke preciseringen de volgende: in pre-revolutionaire periodes moet de onophoudelijke **PROPOGANDA** voor het zelfbeheer gekombineerd worden met **AGITATIE** voor **ARBEIDERSKONTROLE** in de ondernemingen. In periodes van een revolutionaire crisis moet de passieve bezetting van ondernemingen en dienstverlenende bedrijven omgezet worden in een actieve bezetting met **ZELFBEHEER** in de ondernemingen en dienstverlenende bedrijven en **BEWAPENING** van de arbeiders.

Het bereiken van deze etappe zou het ontwikkelen betekenen van de dynamiek, en van de logica die besloten ligt in de strijd, die overgaat van **GEDEELTELIJKE MACHT** tot de verovering van de **TOTALE MACHT**.

Wat de economische perspectieven betreft, moeten de volgende verduidelijkingen onthouden worden:

Wij hebben ons in het verleden gekeerd tegen al diegenen die het uitbreken van de revolutionaire strijd in Europa (en in de hoogontwikkelde kapitalistische landen in het algemeen) lieten afhangen van het uitbreken van een **ERNSTIGE EKONOMISCHE KRISIS** van het type 1929-1933 (die spookte en spookt in de geest van de "Oude Trotskisten" en andere revolutionairen). Wij hebben bijzondere nadruk gelegd op het idee dat het geheel van de gevolgen van de ontwikkeling van de "neo-kapitalistische" maatschappij plus de kenmerkende en onvermijdelijke schommelingen van de economische conjunctuur in haar "boom" fase of "recessie" (inflatie, gedeeltelijke werkloosheid, intensivering van het werk) voldoende zijn om een dergelijke strijd te ontketenen, en dat wat hun ontwikkeling tegen houdt eerder "subjektieve" factoren zijn: het gewicht dat traditionele, konservatieve apparaten in de schaal leggen, de afwezigheid van duidelijke perspectieven en program voor het "model", de "nieuwe maatschappij" waar wij voor strijden.

Op het ogenblik komen de perspectieven voor een ernstige "recessie" dan in het verleden duidelijker uit, vooral t.g.v. de monetaire crisis die zich ontwikkeld en die aanhoudt ondanks tijdelijke lapmiddelen (speciale rechten van trekking, de praktische onmogelijkheid dollars in goud om te zetten, euro-dollars.), die een verandering van de krachtsverhouding binnen de kapitalistische economie aangeeft, opnieuw ten gunste van de economie van de Verenigde Staten.

Maar het is nog altijd niet waarschijnlijk dat deze "recessie" (die een cyclische crisis is, zoals iedere "recessie") zal ontaarden in een ernstige economische wereldcrisis van het type (van de omvang) van 1929-1933.

En dat om al de redenen, die wij in het verleden menigmaal uitgelegd hebben.

De impasse voor het kapitalisme kan niet van economische aard zijn (voortkomend uit de eigenlijke economische ontwikkeling van het kapitalisme), maar van politieke en sociale aard. Op het ogenblik is de faktor die het klimaat doet verslechteren de revolutionaire strijd van de massa's in de hoogontwikkelde kapitalistische landen.

Deze strijd opent revolutionaire perspectieven, zelfs in het midden van een z.g. "boom" of een periode van economische expansie, zoals dat b.v. op het ogenblik het geval is in Italië, waar de produktie zich blijft ontwikkelen, evenals de export van dit land tegen nog altijd "solide" deviezen.)

Het gaat er zo te zeggen om, de dialektiek toe te passen op onze opvatting over de revolutionaire crisis, welke laatste een produkt is van de (dialektische) wisselwerking tussen veelvoudige faktoren van "strukture" en "superstrukturele" aard die werkzaam zijn in het kader van de totale ontwikkeling van de neo-kapitalistische maatschappij (die zelf de crisis veroorzaakt door haar eigen bijzondere economische en kulturele ontwikkeling, zoals die tot uitdrukking komt en gevoeld wordt in het levenspeil en de levensstijl van de massa's).

Wat betreft het Program is een preciserings gegeven, die meer in het bijzonder waarde hecht voor de landen waarin zich arbeiderspartijen en massa-vakbewegingen optreden. De algebraïsche formule voor de macht tijdens de overgangperiode en in z'n eerste fase (meer te konkretiseren al naar gelang ieder afzonderlijk geval) tijdens een crisis, zal die moeten zijn van de Regering van arbeiderspartijen en vakbewegingen, gebaseerd op het netwerk van bedrijfskomitees, komitees in de dienstverlenende bedrijven, op de universiteiten en, in de dorpen. Dan geldt dat men moet vermijden de komitees op te stellen tegenover de traditionele partijen en vakbonden, om het risico te ontlopen de dynamiek van het ontketende proces te blokkeren en niet de overwinning te behalen. Het gaat er daarentegen om blijk te geven van soepelheid, vertrouwend op de revolutionaire logika en dynamiek, die aanvankelijk de traditionele organisaties zullen noodzaken alle a macht aan zich te trekken, maar zich vervolgens te onderwerpen aan de steeds meer beslissend wordende controle van de komitees, de organen door middel waarvan de klasse het zelfbeheer uitoefent.

Zowel in Franrijk als in Italië kan de situatie zich zo ontwikkelen dat het vraagstuk van het aan de macht komen van de kommunistische en socialistische partijen op de vakbonden waarop deze invloed hebben, aktueller en dringender wordt dan ooit. Het zou dan zaak zijn de tendens voor een volksfront om te buigen naar eksklusieve "arbeiders"macht, steunend op de komitees.

De Konferentie is geëindigd met een voorlopige diskussie over de perspectieven van het werk en de toekomstige naam.....

Bij gebrek aan adekwate voorbereiding en voldoende tijd werd unaniem besloten dat dit vraagstuk het onderwerp zal zijn van een speciale konferentie,

die eind januari 1970 gehouden zou kunnen worden en die voorbereid zal worden op basis van een dokument dat ter diskussie voorgelegd zal worden en dat over deze vraagstukken zal gaan.

De werkzaamheden van de konferentie werden besloten met de stemming over de voorgelgde dokumenten en de verkiezing van een nieuw I.S. van de Tendens. Wat betreft de stemming werd besloten, dat deze zou plaatsvinden over de algemene strekking, met het recht geschreven amendementen in te zenden tot eind november 1969 en waarmee men rekening zal houden bij het definitieve uitwerken van de dokumenten.